

Gulchehra Abduqahhorova
Nizomiy nomidagi TDPU magistranti

BO‘LAJAK TEXNOLOGIYA TA'LIM O‘QITUVCHILARINI TEXNOLOGIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING METODIK ASOSLARI

Annotatsiya: Bo‘lajak texnologiya ta'lim o‘qituvchilari uchun texnologik kompetentlikni rivojlantirish pedagogik jarayonning asosiy va eng muhim jihatlaridan biridir. Hozirgi kunda tez sur'atlarda rivojlanayotgan texnologiyalar va raqamli inqilob ta'lim tizimiga yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Shunday ekan, ta'limda yuqori sifat va samaradorlikni ta'minlash uchun o‘qituvchilarning texnologik kompetentligini rivojlantirish zarurati kundan-kunga ortib bormoqda.

Kalit so'zlar: kompetentlik, raqamli inqilob, sifat va samaradorlikni, pedagogik, ko'nikma, prinsiplar, metodologik, interaktiv, dastur, innovatsion.

Аннотация: Развитие технологической компетентности будущих учителей технологического образования является одним из основных и важнейших аспектов педагогического процесса. Быстро развивающиеся технологии и революция требуют нового от системы образования. Таким образом, необходимость развития технологической компетентности учителей для обеспечения высокого качества и эффективности образования становится все более актуальной.

Ключевые слова: компетентность, цифровая революция, качество и эффективность, педагогический, навыки, принципы, методический, интерактивный, программный, инновационный.

Annotation: The development of technological competence for future technology education teachers is one of the main and most important aspects of the pedagogical process. Rapidly developing technology and revolution are demanding new things for the education system. Thus, the need to develop technological competence of teachers to ensure high quality and efficiency in education is becoming more and more urgent.

Keywords: competence, digital revolution, quality and efficiency, pedagogical, skills, principles, methodological, interactive, program, innovative.

Ta'lim-tarbiya inson komoloti va ravnaqining asosiy sharti va garovidir. Ta'lim-tarbiya jarayonlari davlat nazoratidagi umummilliy masala hisoblanadi. Mamlakatimizda ta'lim, ya'ni o‘qitishning tarbiya bilan uyg‘unlikda olib boriladi. Ta'lim to‘g‘risidagi qonunning yangi taxririda ham ta'lim jarayonini tubdan yaxshilashni talab qilar ekan, kompetitli pedagoglarni tayyorlashda ham ana shu talablardan kelib chiqqan xolda yondashilishi ko‘zga tashlanadi. Kompetentsiyalik yoki o‘ta mahoratlilik, oliy malakali pedagoglarni tayyorlash zamonamizning eng dolzarb masalasiga, aytish joyiz bo‘lsa, davlat va jamiyatning eng asosiy vazifasiga aylangan.

Texnologik kompetentlik — bu texnologik jarayonlarni tushunish, ularni amaliyotda qo‘llash va pedagogik vazifalarni hal qilishda zarur bo‘lgan bilim va ko‘nikmalar to‘plamidir. Bo‘lajak texnologiya ta’limi o‘qituvchilarida texnologik kompetentlik quyidagi asosiy tarkibiy qismlardan iborat bo‘lishi kerak:

1. Tehnologik bilimlar – texnologiyalarning umumiy prinsiplari, metodologiyasi va ularning amaliy qo'llanilishi.
2. Texnologik ko'nikmalar – texnologiya va jihozlardan samarali foydalanish, shu jumladan yangi dasturlar va qurilmalardan ta'lim jarayonida foydalanish.
3. Kreativ fikrlash – texnologiyani ta'lim jarayonida yangi va innovatsion usullar bilan qo'llash qobiliyati.
4. Pedagogik kompetentlik – texnologiyalarni ta'limning turli bosqichlarida va turli mavzularni o'qitishda samarali qo'llash usullari.

Texnologik kompetentlikni rivojlantirish metodlari

Bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarini tayyorlashda texnologik kompetentlikni rivojlantirishda metodik yondashuvlar muhim o'rin tutadi. Quyida ba'zi asosiy metodlarni ko'rib chiqamiz:

1. Loyihalashtirish metodikasi – o'quvchilarni texnologik dizayn va ishlab chiqarish jarayonlariga jalb etish orqali ularning texnologik ko'nikmalarini rivojlantirish. Bu metodda o'quvchilarni muammolarni hal qilishga, innovatsion fikrlashga va jamoaviy ishga o'rgatish muhimdir.
2. Texnologik amaliyotlar – o'qituvchilarni real texnologik jarayonlar bilan tanishtirish, amaliy mashg'ulotlar orqali bilimlarni mustahkamlash. Shuningdek, texnologiya va dizayn bo'yicha maqsadli loyihalar yaratish ham samarali metod hisoblanadi.
3. Interaktiv o'qitish metodlari – texnologik kompetentlikni rivojlantirishda interaktiv o'qitish metodlarini qo'llash. Bu metodlar o'qituvchilarni yangi texnologiyalarni ta'lim jarayoniga kiritish, onlayn ta'lim platformalaridan foydalanish va zamonaviy raqamli vositalardan samarali foydalanishni o'rgatish orqali ularning kompetentligini oshiradi.
4. Dasturiy ta'minot va texnologiyalardan foydalanish – pedagogik jarayonni avtomatlashtirish va texnologiyalardan to'liq foydalanishni o'rgatish. Dasturlarni o'rganish, ta'limni raqamlashtirish, video va multimedialardan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning texnologik kompetentligini oshiradi.
5. Pedagogik innovatsiyalar – yangi pedagogik texnologiyalar va usullarni joriy etish. O'qituvchilarning yangi pedagogik innovatsiyalarga tayyorligini oshirish, ularni zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga o'rgatish ham muhim metod hisoblanadi.

Texnologik kompetentlikni rivojlantirishda amalga oshirilishi kerak bo'lgan amaliy ishlar

Bo'lajak texnologiya ta'limi o'qituvchilarining texnologik kompetentliklarini rivojlantirish uchun quyidagi amaliy ishlar amalga oshirilishi lozim:

1. O'qituvchilarni doimiy ravishda qayta tayyorlash va malakasini oshirish – zamonaviy texnologiyalarni o'rganish uchun kurslar, seminarlar va mahorat darslari tashkil etish.
2. Innovatsion texnologiyalarni sinovdan o'tkazish – yangi texnologik yondashuvlarni sinovdan o'tkazish va natijalari asosida samarali metodlar ishlab chiqish.

3. Onlayn resurslardan foydalanish – o‘qituvchilarni onlayn kurslar, vebinarlar va raqamli resurslar orqali texnologik bilim va ko‘nikmalarni oshirishga rag‘batlantirish.

Bo‘lajak texnologiya ta‘limi o‘qituvchilarining texnologik kompetentlikni rivojlantirish o‘qituvchining kasbiy faoliyatini yuqori darajaga ko‘tarish va ta‘lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Texnologik kompetentlikni shakllantirish uchun o‘qituvchilarni innovatsion pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirish, amaliy mashg‘ulotlar orqali ko‘nikmalarini rivojlantirish va pedagogik jarayonni zamonaviy raqamli vositalar bilan ta‘minlash zarur.

Shunday qilib, texnologik kompetentlikning rivojlanishi nafaqat o‘qituvchilarning o‘z ishini samarali bajarishiga, balki o‘qituvchilarning zamonaviy dunyo talablariga javob bera oladigan bilimlar va ko‘nikmalarga ega bo‘lishiga imkon yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. 2019 yil 8 oktyabr

2. Kolosey N.S. Ispol’zovaniye oblaclnix texnologiy v obrazovatel’nom protsesse-usloviye dlya sovместnoy raboti pedagogov i uchashixsya / N.S.Kolosey– Rejim dostupa: <http://academy.edu.by/files/do%20ikspres/Kolosey.pdf%20>

3. O.U.Xasanboyeva, X.D.Djabborova. «Bolalarni tabiat bilan tanishtirish metodikasi». T., CHolpon 2007 y.

4. Timofey CHernov. Razmivaniye ponyatiya «ekologiya». Postnauka (10 yanvarya 2019). «V rezultate pod ekologiyey ponimayetsya fundamentalnaya nauka, i oxrana prirodi, i oxrana okrujayushey sredi». Data obrasheniya: 25 marta 2022.

5. M. Muhlibaev, RESULTS OF LABORATORY RESEARCH ON ENVIRONMENTAL CONTENTINPHYSICS INSTRUCTION IN RELATION TO OCCUPATIONAL EDUCATION You have to send following documents at usovoxaus@gmail.com before 5 th October 2022.

6. Abdullayeva, X. B. Q., Maxkamova, D. Y., & Isoqova, S. M. (2021). BUXORO VILOYATI SUG'ORILADIGAN O'TLOQI ALLYUVIAL TUPROQLARINING UMUMIY FIZIK XOSSALARI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 1(11), 487-495.

7. Gafurova L.A., Sodiqova G.S. Boysun tog' tuproqlari va ularning biologik faolligi. Avtoreferat. 2016 -1